

Súd: Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka: 8C/98/2009
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6109205583
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 03. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jarmila Jánošová
ECLI: ECLI:SK:OSBB:2014:6109205583.14

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Banská Bystrica sudkyňou JUDr. Jarmilou Jánošovou v právnej veci navrhovateľov 1/ Q.. W. K., K.. XX. XX. XXXX, O. P. S. K., Z. K.. XXXX/XX, 2/ Q. K., K.. XX. XX. XXXX, O. P. S., Z. K.. XXXX/XX, 3/ Q. K., K.. XX. XX. XXXX, O. P. S., Z. K.. XXXX/XX, 4/ J. K., K.. XX. XX. XXXX, O. P. S., Z. K.. XXXX/XX, 5/ Q.. S. K., K.. XX. XX. XXXX, O. P. S., Z. K.. XXXX/XX, G.. Q. Q.. W. K., právnych nástupcov - dedičov po pôvodnom navrhovateľovi Q. K., K.. XX. XX. XXXX, G.. XX. XX. XXXX, K. O. P. S., Z. K.. XXXX/XX, navrhovateľa 1/ až 5/ v konaní práv. zast. JUDr. Samuelom Baránikom, advokátom, Bratislava, Grösslingová 4, proti odporcovi Banskobystrický samosprávny kraj, so sídlom Banská Bystrica, Nám. SNP 23, IČO: 37 828 100, o zaplatenie 3987,50 Eur s príslušenstvom, takto

rozhodol:

Odporca je p o v i n n ý zaplatiť do úradnej úschovy tunajšieho súdu sumu 3 165,23 Eur za obdobie od 02. 04. 2007 - 02. 04. 2009, spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne z tejto sumy, počítanom od 14. 05. 2009 až do zaplatenia, a to všetko v prospech dediča V. G.. Q.. Q. K.S., K.. XX. XX. XXXX, G.. XX. XX. XXXX, K. O. Z. K.. XXXX/XX, P. S., do 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Odporca je p o v i n n ý zaplatiť do úradnej úschovy tunajšieho súdu sumu 329,08 Eur za obdobie od 27. 04. 2010 do 11. 07. 2010, spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne z tejto sumy, počítanom od 29. 08. 2012 až do zaplatenia, a to všetko v prospech dediča po G.. Q.. Q. K., K.. XX. XX. XXXX, G.. XX. XX. XXXX, K. O. Z. K.. XXXX/XX, P. S., do 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Odporca je p o v i n n ý zaplatiť navrhovateľke v 1/ rade sumu 2277,58 Eur za obdobie od 12. 07. 2010 do 19. 12. 2011, spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne z tejto sumy od 29. 08. 2012 až do zaplatenia a sumu 1095,13 Eur za obdobie od 12. 07. 2010 do 19. 12. 2011, spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,5 % ročne z tejto sumy od 13. 07. 2013 až do zaplatenia, a to všetko do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Odporca je p o v i n n ý zaplatiť navrhovateľke v 1/ rade sumu 558,57 Eur za obdobie od 20. 12. 2011 do 27. 04. 2012, spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne z tejto sumy od 29. 08. 2012 až do zaplatenia a sumu 268,58 Eur za obdobie od 20. 12. 2011 do 27. 04. 2012, spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,5 % ročne z tejto sumy od 13. 07. 2013 až do zaplatenia, a to všetko do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

V prevyšujúcej časti súd návrh z a m i e t a .

Súd o náhrade trov konania rozhodne v lehote 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

o d ō v o d n e n i e :

Navrhovateľ Q. K. sa svojím návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 02. 04. 2009 domáhal od odporcu zaplata sumy 3 987,50 Eur s úrokom z omeškania 10 % ročne od 31. 03. 2009 až do zaplata, ako bezdôvodného obohata za užívanie jeho pozemku, vedeného na LV č. XXX kat. úz. O. O., ako parc. registra C, č. XXX/X zastavaná plocha a nádvoría o výmere 1974 m², za obdobie od 01. 04. 2007 do 31. 03. 2009. Za 1 m² pozemku požadoval 1,01 Eur za rok.

Pred vydaním platobného rozkazu podaním zo dňa 17. 04. 2009 upravil úrok z omeškania na 9,5 % ročne (§ 172 ods. 6 OSP).

Na pojednávaní dňa 23. 09. 2002 došlo ku zmene návrhu, keď bezdôvodné obohata požadoval navrhovateľa za obdobie od 02. 04. 2007 do 02. 04. 2009 v žalovanej výške.

Uznesením zo dňa 01. 10. 2009 súd túto zmenu pripustil.

Na základe vypracovaného znaleckého posudku Ing. Červeným bola ustálená výmera úžitku pozemku vo vlastníctve pôvodného navrhovateľa z parc. registra C č. XXX/X kat. úz. W., ktorá predstavovala 1 565 m² a na geometrickom pláne č. XXXXXXXX-XXX/XXXX vyhotovenom dňa 28. 11. 2011, úradne overenom dňa 10. 02. 2012, bola označená ako novovytvorená parcela č. XXX/XX.

Dňa 11. 07. 2009 navrhovateľ zomrel a do konania vstúpili jeho dedičia - navrhovateľa 1/ až 5/.

V dedičskom konaní po nebohom navrhovateľovi Q.. Q. K. vedenom pred Okresným súdom v P. S., číslo spisu XD/XXX/XXXX, zo dňa 19. 07. 2011, nadobudla na základe dohody dedičov o vyporiadaní dedičstva predmetnú nehnuteľnosť parc. XXX/X zastavané plochy a nádvoría o výmere 1 974 m², vedenú na LV č. XXX kat. úz. W., pozostalá manželka poručiteľa O.. Ž. K. v celosti, terajšia navrhovateľka 1/.

Na základe výsledkov dedičského konania ako aj znaleckého dokazovania právny zástupca navrhovateľov žiadal o pripustenie zmeny žalobného návrhu a to podaním zo dňa 25. 04. 2012 (č. I. 165 spisu), došlým tunajšiemu súdu dňa 27. 04. 2012, ktorého zmena bola pripustená uznesením zo dňa 23. 08. 2012 v tomto znení:

Odporca je povinný zaplatiť do úradnej úschovy tunajšieho súdu sumu 3 165,23 Eur za obdobie od 02. 04. 2007 - 02. 04. 2009, spolu s úrokom z omeškania vo výške 9,5 % ročne z tejto sumy, počítanom od 02. 04. 2009 až do zaplata, a to všetko v prospech dediča po zosn. Q.. Q. K.S., K.. XX. XX. XXXX, G.. XX. XX. XXXX, K. O. Z. K.. XXXX/XX, P. S., do 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Odporca je povinný zaplatiť do úradnej úschovy tunajšieho súdu sumu 329,08 Eur za obdobie od 27. 04. 2010 do 11. 07. 2010, spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne z tejto sumy, počítanom od 19. 01. 2012 až do zaplata, a to všetko v prospech dediča po G.. Q.. Q. K., K.. XX. XX. XXXX, G.. XX. XX. XXXX, K. O. Z. K.. XXXX/XX, P. S., do 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľke v 1/ rade sumu 2 277,58 Eur za obdobie od 12. 07. 2010 do 19. 12. 2011, spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne z tejto sumy, počítanom od 19. 01. 2012 až do zaplata, a to všetko do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľke v 1/ rade sumu 558,57 Eur za obdobie od 20. 12. 2011 do 27. 04. 2012, spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne z tejto sumy, počítanom od 27. 04. 2012 až do zaplata, a to všetko do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Odporca žiadal návrh v plnom rozsahu zamietnuť, keďže neuznal základ nároku pôvodného navrhovateľa, ani jeho právnych nástupcov v konaní.

Súd vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov, ich zástupcov, listom vlastníctva č. XXX S.. Ú. W., znaleckým posudkom znalca H.. V., korešpondenciou účastníkov, znaleckým posudkom H.. Q. Č., ohliadkou na mieste samom, uznesením Okresného súdu P. S. XD/XXX/XXXX a znaleckým posudkom H.. Q. Z. z odvetvia stavebníctvo, odhad hodnoty nehnuteľnosti, č. XX/XXXX, písomným vyjadrením znalkyne a zistil tento skutkový stav:

Podľa tvrdenia navrhovateľov Q. K., K.. XX. XX. XXXX, G.. XX. XX. XXXX, bol výlučným vlastníkom nehnuteľnosti pozemku parc. č. XXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 1974 m², vedenej na LV č. XXX kat. úz. W.. Na tomto pozemku sa nachádza stavba cesty 3. triedy III/06633 K. Z., W. Y. - W. a v úseku od križovatky cesty I/66 po križovatku cesty III/06634. Odporca je samostatným územným samosprávnym celkom založeným zákonom č. 302/2001 Z. z. a samostatne hospodári s vlastným majetkom a príjmami. Je zároveň vlastníkom cesty 3. triedy nachádzajúcej sa na predmetnom pozemku. Pôvodný navrhovateľ ponúkol odporcovi tento pozemok na odkúpenie za všeobecnú cenu v zmysle znaleckého posudku, ktorý sám na svoje náklady zabezpečil. Keďže odkúpenie pozemku odmietol, vyzval ho na zaplatenie bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemku bez právneho dôvodu. Poukázal na stanovisko Najvyššieho súdu SR v rozsudku sp. zn. 3Cdo/52/05, publikovaný v ZSP č. 2/2007. Nárok od 02. 04. 2007 do účinnosti zákona č. 66/2009 Z. z., t. j. ku dňu 01. 07. 2009, na bezdôvodné obohatenie požadovali z dôvodu, že od počiatku chýbal právny rámec, na základe ktorého odporca predmetný pozemok užíva. Právo bezodplatne užívať predmetnú nehnuteľnosť stratil právny predchodca odporcu na základe zákona č. 229/91 Zb. Od účinnosti tohto zákona nemal právny predchodca odporcu bezplatné užívacie právo ohľadom predmetnej nehnuteľnosti. Odporca sa stal vlastníkom ciest 2. a 3. triedy s účinnosťou od 01. 01. 2004 v zmysle § 3 ods. 2 zákona 135/61 Zb. Následne si mal usporiadať vzťahy s navrhovateľom, o čo sa ani nepokúsil. Naopak pôvodný navrhovateľ sa o to dlhú dobu pokúšal. V zmysle zákona č. 66/2009 Z. z. mal odporca usporiadať vzťahy k cestám a zastavaným pozemkom tým spôsobom, že ak nedôjde k dohode o odkúpení, prípadne ich zámene, mal podať žiadosť o vykonanie pozemkovej úpravy, ktorej cieľom bude vyčlenenie iného pozemku pre doterajšieho vlastníka.

Z uvedených dôvodov potom do 01. 07. 2009 požadovali navrhovatelia zaplatenie bezdôvodného obohatenia za užívanie predmetného pozemku a po 01. 07. 2009 požadovali nárok z titulu náhrady za vecné bremeno. Odo dňa smrti pôvodného žalobcu požadovala náhradu navrhovateľka v 1/ rade ako nadobúdateľka predmetnej nehnuteľnosti. Pohľadávka za obdobie do 01. 07. 2009 nebola zaradená do dedičstva a z týchto dôvodov formulovali žalobu tak, že žiadali uložiť povinnosť odporcovi zaplatiť túto sumu do úradnej úschovy.

Vzhľadom ku záverom znaleckého posudku H.. Z. rozšíril zástupca navrhovateľov podaním došlým 05. 06. 2013 (č. I. 284) návrh tak, že sa domáhal uloženia povinnosti žalovanému:

1. Odporca je povinný zaplatiť do úradnej úschovy tunajšieho súdu sumu 3165,23 Eur za obdobie od 02. 04. 2007 - 02. 04. 2009, spolu s úrokom z omeškania vo výške 9,5 % ročne z tejto sumy, počítanom od 02. 04. 2009 až do zaplatenia, a to všetko v prospech dediča po G.. Q.. Q.R. K., K.. XX. XX. XXXX, G.. XX. XX. XXXX, K. O. Z. K.. XXXX/XX, P. S., do 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

2. Odporca je povinný zaplatiť do úradnej úschovy tunajšieho súdu sumu 329,08 Eur za obdobie od 27. 04. 2010 do 11. 07. 2010, spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne z tejto sumy, počítanom od 19. 01. 2012 až do zaplatenia, a to všetko v prospech dediča V. G.. Q.. Q. K.S., K.. XX. XX. XXXX, G.. XX. XX. XXXX, K. O. Z. K.. XXXX/XX, P. S., do 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľke v 1/ rade sumu 3372,71 Eur za obdobie od 12. 07. 2010 do 19. 12. 2011, spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne z tejto sumy, počítanom od 19. 01. 2012 až do zaplatenia, a to všetko do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľke v 1. rade sumu 827,15 Eur za obdobie od 20. 12. 2011 do 27. 04. 2012, spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne z tejto sumy, počítanom od 27. 04. 2012 až do zaplatenia, a to všetko do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Odporca je povinný nahradiť navrhovateľom vyčíslené trovy konania, do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia.

U prvého žalobného petitu, ktorý predstavoval bezdôvodné obohatenie, požadoval 1,01 Eur za m² a rok.

U druhého žalobného petitu z titulu náhrady za vecné bremeno rovnako 1,01 Eur za m² a rok.

U tretieho a štvrtého žalobného petitu požadoval náhradu vo výške 1,5 Eur za m² a rok, keď vychádzal zo znaleckého posudku H.. Z..

Pred podaním návrhu na súd odporcu nevyzývali na zaplatenie žalovanej sumy. U druhého žalobného petitu doručili výzvu na plnenie dňa 19. 12. 2011 s lehotou 30 dní.

Podľa tvrdenia odporcu vlastnícke právo k stavbe na pozemku vo vlastníctve pôvodného navrhovateľa nadobudol na základe § 3 ods. 2 zákona č. 135/1961 Zb. dňom 01. 01. 2004. Stavba cesty vznikla v 50-tych rokoch, keď užívacie právo pozemku pod cestou pôvodný navrhovateľ nikdy nespochybňoval a nežiadal zaň finančnú náhradu ani odstránenie stavby. Z týchto dôvodov mal odporca za to, že u jeho právneho predchodcu (štátu Slovenská republika) došlo k vydržaniu práva vecného bremena bezplatného užívania tohto pozemku. Vecné bremeno vzniklo vo verejnom záujme a z týchto dôvodov by sa malo jednáť o vecné bremeno bezodplatné, prípadne je potrebné vychádzať z extenzívneho výkladu a aplikovať analógiu s § 11 zákona o energetike č. 251/2012 Z. z. Podľa citovaného ustanovenia má vlastník nehnuteľnosti obmedzený pri jej užívaní nárok na primeranú jednorázovú náhradu za nútené obmedzenie užívania vo verejnom záujme. Odporca uviedol, že ustanovenie § 4 zákona 66/2009 Z. z. umožňuje vznik bezodplatného vecného bremena. Pokiaľ by aj bol nárok na odplatu, mohlo by sa jednáť len o jednorázovú finančnú odplatu v čase účinnosti zákona č. 66/2009 Z. z., na ktorú mal nárok pôvodný navrhovateľ. Tento nárok mu však zanikol jeho úmrtím.

Ďalej odporca uviedol, že účelom prijatia zákona č. 66/2009 Z. z. bolo vyriešenie obdobnej situácie ako nastala aj v tomto konaní t. j. vysporiadanie vlastníckeho práva k pozemkom nachádzajúcim sa pod stavbami. Podal žiadosť o vykonanie pozemkových úprav v zmysle zákona 330/1991 Zb. ohľadom obdobných pozemkov nachádzajúcich sa v katastrálnom území Senica a to dňa 30. 05. 2013. Jeho finančná situácia mu neumožňovala odkúpiť tento pozemok a k dohode o zámene pozemkov nedošlo z dôvodu, že nemá primeraný pozemok v danej bonite.

Návrh navrhovateľov žiadal zamietnuť z dôvodu, že v prípade ukončenia pozemkových úprav obdržia navrhovatelia primeranú náhradu vo forme pozemku alebo kúpnej ceny. Vyhovením ich návrhu v časti požadovanej odplaty za zriadené vecné bremeno by získali duplicitu plnenia.

Zástupca navrhovateľov poukázal na tú skutočnosť, že zákon 66/2009 Z. z. účinný od 01. 07. 2009 je novou právnou úpravou, ohľadom ktorej neexistuje konštantný ustálený výklad súdmi nižšieho stupňa a absentuje výklad súdov vyššieho stupňa. Tento zákon upravuje zriadenie vecného bremena zo zákona v obdobných prípadoch, pričom explicitne nevyjadruje, že sa jedná o bezodplatné zriadenie vecného bremena. Poukázal na článok 20/4 Ústavy SR a 152 ods. 4, z ktorých jednoznačne vyplýva, že nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné len za náhradu. Poukázal aj na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave v konaní 6Co/154/2012, z ktorého vyplýva, že vecné bremeno konštituované zákonom 66/2009 Z. z. je len dočasné. Odporca mohol podať návrh na vykonanie pozemkových úprav od účinnosti tohto zákona t. j. od 01. 07. 2009, pričom tento návrh podal až po štyroch rokoch. Svojou nečinnosťou predlžoval stav, ktorý nebol v prospech navrhovateľov, ktorí museli platiť daň za pozemok, pričom ho nemohli užívať, nemohli s ním disponovať, prenajať ho a na ich návrhy na vyriešenie tejto situácie odporca nereagoval.

Analogia legis v súvislosti so zákonom o energetike neprichádza do úvahy z dôvodu, že v prípade tejto právnej úpravy dochádza k trvalému obmedzeniu vlastníckeho práva.

Predmetom sporu boli nároky navrhovateľov:

1. na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie predmetného pozemku bez právneho dôvodu za obdobie od 02. 04. 2007 do 02. 04. 2009
2. nárok na zaplatenie náhrady za vecné bremeno zriadené zákonom č. 66/2009 Z. z. od 01. 07. 2009 do 27. 04. 2012.

Z vykonaného dokazovania bolo zistené, že parcelu XXX/X, vedenú na LV č. XXX nadobudol pôvodný navrhovateľ Q. K. na základe dedičského konania v roku 1998. Na časti tejto parcely bola postavená cesta tretej triedy niekedy v roku 1950.

Nebolo sporné, že za užívanie pozemku pod cestou nebola vyplatená zo strany právneho predchodcu odporcu ani odporcom žiadna finančná náhrada.

Je všeobecne známe, že po roku 1948 sa sformoval vlastnícky systém k pozemkom, kde súkromné vlastníctvo pozemkov z fyzických osôb bolo v podstate vyhlásené za nepriateľské, škodlivé a nežiadúce. Rôznymi opatreniami buď prechádzalo do vlastníctva priamo štátu alebo vznikli užívacie pozemkové inštitúty, pričom nájomný pomer bol len výnimočný, keď majiteľovi zostávalo formálne holé vlastníctvo zbavené akýchkoľvek oprávnení (viď publikácia Milan Štefanovič, Pozemkové právo, Eurounion, Bratislava 2004).

V zmysle článku 20 ods. 4 Ústavy SR zák. 460/1992 Zb. vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

Podľa § 22 zákona 229/91 Zb. došlo účinnosťou tohto zákona k zániku práva užívania majetku uvedenému v § 1, okrem iného aj pôde, ktorá tvorí poľnohospodársky pôdny fond alebo do neho patrí.

Zákon síce predpokladal v ustanovení § 22 vznik nájomného vzťahu, ktorý však predpokladá aj dohodu o výške nájomného, ku ktorej však v danom prípade nedošlo.

Z uvedeného dôvodu mal súd za preukázané, že odporca užíval predmetný pozemok bez právneho dôvodu, a teda bol tu daný nárok navrhovateľa, neskôr právnych nástupcov navrhovateľa, na vydanie bezdôvodného obohatenia v zmysle ustanovenia § 451 ods. 2 O. z. z titulu plnenia bez právneho dôvodu.

Podľa § 456 veta prvá OZ, predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal.

Podľa § 458 ods. 1 OZ, musí sa vydať všetko, čo sa nadobudlo bezdôvodným obohatením. Ak to nie je dobre možné, najmä preto, že obohatenie spočívalo vo výkonoch, musí sa poskytnúť peňažná náhrada.

Súdna prax v prípadoch užívania nehnuteľností bez právneho dôvodu inou osobou vychádzala pri stanovení výšky bezdôvodného obohatenia z výšky nájomného zodpovedajúceho nájomnému dojednanému v nájomnej zmluve obvyklej v danom mieste a v čase k obdobnej nehnuteľnosti (porovnaj napr. rozhodnutie NS SR 30Cdo 1789/2002).

Výška požadovaného plnenia za žalované obdobie v časti I. žalobného návrhu bola potvrdená znaleckým posudkom vypracovaným v konaní H.. Z..

Z týchto dôvodov súd návrhu v tejto časti v plnom rozsahu vyhovel.

Nájomné za užívanie 1565 m² pozemku v období od 02. 04. 2007 do 02. 04. 2009 t. j. za obdobie dvoch kalendárnych rokov, mohli podľa znalkyne navrhovateľa požadovať za jeden rok a meter v roku 2007 sumu 3,864 Eur, v roku 2008 sumu 3,75 Eur a v roku 2009 sumu 2,892 Eur.

Podľa ustanovenia § 563 OZ, ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal.

Navrhovateľa nepreukázali, že by pred podaním návrhu vyzvali odporcu na zaplatenie žalovanej sumy. Z týchto dôvodov súd mal za to, že odporca bol povinný splniť dlh z titulu bezdôvodného obohatenia prvého dňa po tom, čo bol doručený odporcovi návrh t. j. od 14. 05. 2009. Od tohto dňa súd priznal z tejto sumy úroky z omeškania v zmysle § 517 O. z. a vykonávacieho vládneho nariadenia 87/1995 Z. z. vo výške 9 % ročne.

Ďalej sa súd zaoberal dôvodnosťou nároku navrhovateľov na zaplatenie náhrady za vecné bremeno po účinnosti zákona 66/2009 Z. z. Tento zákon riešil usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom pod stavbami vo vlastníctve obce alebo vyššieho územného celku, ktoré prešli do vlastníctva obce alebo vyššieho územného celku podľa osobitných predpisov.

V ustanovení § 4 ods. 2 citovaného zákona je uvedené, že vlastník pozemku je povinný strpieť výkon práva zodpovedajúci vecnému bremenu do konania pozemkových úprav v príslušnom katastrálnom území.

Podľa § 2 ods. 1 citovaného zákona, obec alebo vyšší územný celok, ktorý sa stal podľa osobitných predpisov vlastníkom stavby prechodom z vlastníctva štátu bez majetkovoprávneho usporiadania vlastníctva k pozemkom (ďalej len "vlastník stavby"), môže poskytnúť zámennou zmluvou vlastníkovi pozemku pod stavbou náhradný pozemok, ktorý je v jeho vlastníctve. Náhradný pozemok v primeranej výmere, bonite a rovnakého druhu, ako bol pôvodne pozemok pred zastavaním, poskytne vlastník stavby v tom istom katastrálnom území. Ak územie obce tvorí viac katastrálnych území, náhradný pozemok sa poskytne v rámci územia obce.

Ods. 2, ak sa neuplatní postup podľa odseku 1, usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemku pod stavbou sa vykoná v konaní o nariadení pozemkových úprav podľa osobitného predpisu.

Odporca nepopieral, že napriek iniciatíve navrhovateľov neuzavrel s nimi zámennú zmluvu ohľadom predmetného pozemku a podnet na pozemkové úpravy podal až 30. 05. 2013, pričom toto konanie ešte nie je ukončené. Zástupca odporcu tiež uviedol, že k uzatvoreniu kúpnej zmluvy z jeho strany nedošlo z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov.

Odporca argumentoval tým, že zákonom zriadené vecné bremeno k predmetnému pozemku s účinnosťou od 01. 07. 2009 je zriadené bezodplatne a ak by aj mala byť vyplatená finančná náhrada, prináležala táto len pôvodnému navrhovateľovi a jednorázove, vychádzajúc z analógie so zákonom o energetike.

Ďalšou námietkou na stane odporcu bola, že došlo zo strany jeho právneho predchodcu - štátu k vydržaniu práva vecného bremena.

K tvrdeniu, že zákon č. 66/2009 Z. z. zakladá zo zákona vecné bremeno k pozemkom pod cestou a to bezodplatné, súd uvádza:

Z citovaného ustanovenia § 4 ods. 1 zákona 66/2009 Z. z. vyplýva, že zo zákona bolo zriadené v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu, pričom zákon odkazuje na ustanovenie § 151n až 151p O. z. Ani z citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka však výslovne nevyplýva, či vecné bremená sa zriaďujú za odmenu. V ustanovení § 151o ods. 1 O. z. je upravený vznik vecných bremien, ktoré vznikajú na základe písomnej zmluvy, závetu, rozhodnutia príslušného orgánu alebo zo zákona. Podľa judikatúry (R 19/02), ak zmluva o zriadení vecného bremena neobsahuje žiadny údaj o úplatnosti tohto práva, platí, že vecné bremeno bolo dojednané bezodplatne.

Z uvedeného vyplýva, že je možné požadovať odplatu za zriadenie vecného bremena a to na základe písomnej zmluvy.

Podľa názoru súdu však takýto výklad nie je na mieste v prípade, ak sa jedná o zriadené vecné bremeno zo zákona. V takom prípade obdobne ako Krajský súd v Bratislave v konaní 6Co/154/2012 okresný súd zastáva názor, že pokiaľ zo znenia zákona explicitne nevyplýva, že sa má jednať o bezodplatné zriadenie vecného bremena, je možné požadovať za neho finančnú náhradu.

V súvislosti potom už aj s citovaným článkom 20 ods. 4 Ústavy SR, by výklad citovaného ustanovenia § 4 ods. 2 zákona 66/2009 Z. z. tak, ako ho prezentoval odporca, bol v rozpore s základnou zásadou, že nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a za primeranú náhradu, zvlášť ak z citovaného ustanovenia § 4 ods. 2 vyplýva dočasnosť takéhoto obmedzenia výkonu vlastníckeho práva, ale absentuje doba, dokedy je povinný subjekt povinný dať podnet na pozemkové úpravy, prípadne zmluvne dojednať iné právo, ktoré zákon tiež nijako nešpecifikuje (§ 4 ods. 1).

Samotný odporca v priebehu konania uznal, že zriadenému vecnému právu by zodpovedala odplata, ale len jednorázová, na ktorú má nárok len vlastník daného pozemku v čase účinnosti právnej úpravy zákona 66/2009 Z. z.

Súd sa nestotožnil s takýmto právnym názorom z dôvodu, že zákon o energetike je špeciálnym právnym predpisom, ktorý rieši dlhodobé obmedzenie výkonu vlastníckeho práva a takýto výklad zákona 66/2009 Z. z. by bol výrazne obmedzujúci vlastníka pozemkov a v rozpore s citovaným článkom 20 ods. 4 Ústavy SR. Jednorázová náhrada za zriadenie zákonného vecného bremena by potom nijakým spôsobom nemotivovala oprávneného z vecného bremena riešiť vzniknutú situáciu tak, ako to zákon predpokladá.

Zákon 66/2009 Z. z. bol prijatý za účelom usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemkom pod stavbami vo vlastníctve obce alebo vyššieho územného celku, ktoré prešli do vlastníctva obce alebo vyššieho územného celku (článok 1 § 1 citovaného zákona). Z týchto dôvodov nemožno pri jeho výklade aplikovať iný špeciálny právny predpis.

V danom prípade potom ani pridelenie náhradného pozemku na základe konania o pozemkových úpravách nepredstavuje duplicitu plnenia, ale len pridelenie náhradného pozemku, ku ktorému navrhovateľa budú mať možnosť využívať všetky zložky vlastníckeho práva. U finančnej náhrady za vecné bremeno sa potom jedná len o náhradu za odňatie možnosti užívať a brať úžitky z predmetného pozemku a nie o vyplatení kúpnej ceny.

K námietke odporcu, že došlo zo strany jeho právneho predchodcu k vydržaniu práva vecného bremena súd uvádza, že vydržanie práva vecného bremena obdobne ako vydržania vlastníckeho práva predpokladá preukázanie, že tak právny predchodca odporcu konal v dobrej viere so zreteľom, že mu toto právo prináleží. Odporca neuviedol na základe akých okolností mal jeho právny predchodca konať v dobrej viere pri výkone svojho práva zodpovedajúceho vecnému bremenu.

Súd potom priznal náhradu predstavujúcu náhradu za vecné bremeno v súlade so znaleckým posudkom H. Z. za žalované obdobie s tým, že odo dňa smrti nebohého navrhovateľa - poručiteľa súd túto náhradu priznal priamo navrhovateľke 1/, preberateľke predmetnej nehnuteľnosti a do tohto dátumu

uložil povinnosť odporcovi zaplatiť do úradnej úschovy s tým, že následne v dedičskom konaní bude rozhodnuté, komu z dedičov bude prikázaná.

Výšku náhrady vychádzajúcej zo všeobecnej hodnoty pozemku odporca spochybňoval. Po vyjadrení znalkyne k týmto pripomienkam, kedy znalkyňa tieto pripomienky nepovažovala za dôvodné a zotrvala na záveroch svojho znaleckého posudku, pričom odporca nežiadal, aby ju súd predvolal na pojednávanie za účelom podania ďalšieho vysvetlenia. Súd potom tieto námietky nepovažoval za dôvodné a vychádzal zo znaleckého posudku znalkyne.

Odporca poukazoval na rozhodnutie Okresného súdu Zvolen č. k. 13C/152/2011 a v tejto súvislosti aj na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 13Co/56/2013 a Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 20C/63/2013, ktorý zatiaľ nenadobudol právoplatnosť. Ani z jedného tohto rozhodnutia nevyplýva, na základe čoho súdy dospeli k záveru, že finančná náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorázová, pričom nárok na jej výplatu má len ten vlastník zaťaženého pozemku, ktorý nehnuteľnosť vlastnil v čase vzniku vecného bremena. Každopádne však z týchto rozhodnutí vyplýva, že finančná náhrada za zriadenie vecného bremena je majetkovým právom vyplývajúcim z vecného bremena s poukazom na článok 11 ods. 4 listinných základných práv a slobôd.

Navrhovatelia požadovali zaplatiť úrok z omeškania od 19. 01. 2012 u nárokov pod bodom 2. a 3. s poukazom na výzvu na plnenie zo dňa 19. 12. 2011.

Na strane 168 spisu sa nachádza pokus o mimosúdnu dohodu zo dňa 15. 12. 2011, z ktorej vyplýva, že ak odporca nemá záujem o odkúpenie pozemku, žaloba bude rozšírená na dvojnásobnú sumu t. j. na 7 975,-- Eur ako plnenie za ďalšie dvojročné obdobie s tým, že odpoveď očakávajú v lehote 30 dní od doručenia tohto listu. Súd z obsahu tohto podania toto nepovažoval za výzvu na plnenie, ale výzvu na uzatvorenie kúpnej zmluvy.

Splatnosť žalovanej sumy pod bodom 2. a 3. potom súd považoval odo dňa doručenia rozšíreného návrhu t. j. odo dňa 28. 08. 2012.

V tejto časti potom súd návrhu v časti požadujúcej úroky z omeškania zo sumy 329,08 Eur (bod 2. návrhu) vyhovel a to odo dňa nasledujúceho, t. j. od 29. 08. 2012, tiež v časti žalobného návrhu pod bodom 3/ zo sumy 227758,-- Eur a v časti 4. zo sumy 558,57 Eur, pričom úrok z omeškania k tomuto dňu predstavoval 8,75 % ročne a zo zvyšnej časti žalobného návrhu, o ktorú bol rozšírený pod bodom 3., t. j. zo sumy 1 095,13 Eur a z návrhu 4. vo výške 268,58 Eur odo dňa doručenia rozšíreného návrhu, t. j. odo dňa nasledujúceho po doručení návrhu, t. j. od 13. 07. 2013, kedy úrok z omeškania predstavoval 5,5 % ročne.

Súd o úroku z omeškania rozhodol podľa § 517 O. z. a vykonávacieho vládneho nariadenia 87/1995 Z. z. v súvislosti so znením už citovaného ustanovenia § 563 O. z.

V prevyšujúcej časti ohľadom požadovaného úroku z omeškania súd návrh zamietol.

O trovách konania súd rozhodne do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej v súvislosti so znením ustanovenia § 151 ods. 3 OSP.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné podať odvolanie v lehote do 15 dní odo dňa jeho doručenia, písomne vo vyhotovení dvojmo na tunajší súd.

V odvolaní musí byť uvedené, kto ho robí, ktorému súdu je určené,

proti ktorému rozhodnutiu smeruje, ktorej veci sa týka, v akom rozsahu ho napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup okresného súdu považuje za nesprávny, čoho sa odvolateľ domáha (ako má odvolací súd rozhodnúť), uviesť dátum a podpis. Odvolanie treba predložiť v dvoch rovnopisoch, inak súd zhotoví kópie na trovy odvolateľa.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p.,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy,
- d) súd prvého stupňa dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam na základe vykonaných dôkazov,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a - sa týkajú podmienok konania, vecnej príslušnosti súdu, vylúčenia sudcu, v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej, odvolateľ nebol poučený podľa § 120 ods. 4 O.s.p., odvolateľ bez svojej viny nemohol predložiť alebo označiť dôkazy do rozhodnutia súdu prvého stupňa),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie,

môže oprávnený podať návrh na výkon exekúcie podľa zákona 233/1995 Z.z. a noviel - Exekučný poriadok.